

MEYVELERİN DİLİNDEN NİYET VE İŞARETLER-I

*Sadettin EĞRİ**

ÖZET

İnsanlar bilinen zamanlardan beri gelecekle ilgili tahminlerde bulunma ve bazı işaretlere ulaşma gayreti içerisinde olmuştur. Çeşitli kültürlerde yaygın bir şekilde örneklerini gördüğümüz bu merak ve çalışmalar, edebiyatın da ilgi alanına girmiştir. Geçmişte ve günümüzde; hoş karşılanmasa da bu tür merak ve ilgiler süregelmiştir. Akla gelebilecek pek çok madde veya metinlerle gaybı bilme isteği zengin "Tefe'ülnâme" türünü ortaya çıkarmıştır. Bu türden mensur ve manzum yüzlerce eser arasında "Hurşidnâme" adını taşıyanı; bu yorum ve işaretleri meyvelerin diliyle yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hurşidnâme, Sıdkî, tefe'ül, falnâme, kehânet.

ABSTRACT

Fortune-Telling and Signs from Fruits of Language

Mankind has ever endeavored to perform forecasts and attain some signs throughout the known history. This sort of curiosity and activity, which there are ample examples in various cultures, also falls into the area of literature. Although sometimes they are not received well, those curiosities and interests persisted. The desire to foresee future with numerous objects and texts has produced the rich Tefe'ûlnâme

* Yard.Doç.Dr., Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi.

genre. This work called *Hurşidnâme* discerns itself from hundreds of versed and mensur pieces of this type by performing the interpretations and signs from the mouth of fruits.

Key Words: *Hurşidnâme, Sıdkî, fortune-telling, fruits of language.*

İnsanoğlu başlangıçtan bugüne kadar kendisi ve çevresi ile ilgili olan gayba ait bilgi ve düşünceleri hep merak etmiş, gelecekle ilgili olanları öğrenmek istemiştir. Meçhule karşı bu merak dolayısı ile pek çok kavram ve olaya özel anlamlar yüklemiştir. Bu alanda vazgeçilmez uygulama ve mesleklerden biri de fal ve falcılıktır. "Arapça'da fal, uğur ve uğurlu şeyleri gösteren simge anlamına gelir. Batı dillerinde umumiyetle gelecekte haber verme (kehânet) anlamındaki Grekçe **manteia** ekiyle yapılan ve fal türlerine göre değişen kelimeler kullanılmaktadır. (Aydın,1995; s.134)"

Giriş

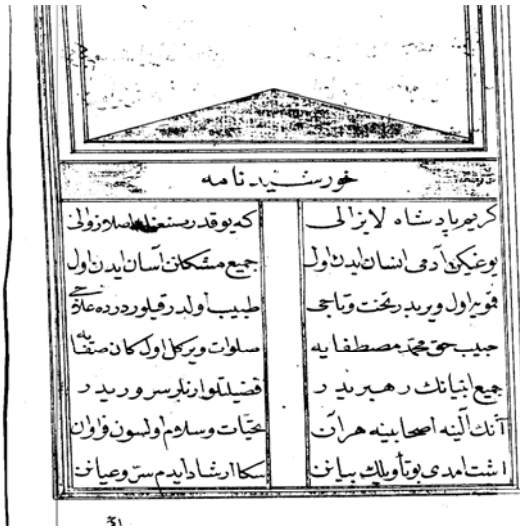
Çeşitli kültürlerde bir çok değişikliğe uğrayarak günümüze gelen fal; batıl inanç veya folklor zenginliği olarak kabul edilmiştir. İslâm inancına göre "âlem-i gayb ve âlem-i şehâde"nin hakimiyeti Allah'a aittir. Cahileye dönemindeki fal uygulama ve anlayışı dolayısıyla, fal tutma ve kismet arama anlayışı batıl kabul edilmiştir. "Ayet ve hadislerde gaybı bilme, insanın kaderini değiştirme iddiası taşıyan, Allah'tan başka varlıklardan yardım alma gayesi güden, insanları sağlam bilgi kaynaklarına ve gerçek sebeplere başvurmadan alıkoyan her türlü hurafe, batıl inanç ve uygulamalar yasaklanmış olmasına rağmen, bir kısmı cahiliye döneminde de mevcut olan hattü'r-reml, kelime ve isimlerle fal tutma, zarlarla fal açma, astrolojik fallar insan vücudundaki bir kısım organların kaşınması, seğirmesi gibi fizyolojik durumları bazı sonuçlara yorma, kesilmiş koyunun kemiğine ve kurbanın ciğerine bakarak fal açma, su falı, çay falı, kahve falı, balmumu falı, el yazısı falı gibi fal çeşitleri uygulanmış gelmiştir." Batı dünyasında da

tıp, simya, astroloji ilimler başlığı altında çok farklı şekil ve metotlarla bu faaliyet süregelmıştır (Çelebi,1995; s.138-139).

Kültürümüzün önemli değerlerinden olan fal konusu ve falnâmeler; sosyolojik, edebî ve psikolojik gerçekleri de saklar. İlmin ve dinin reddettiği bir meseleyi vazgeçilmez hale getiren bu gerçeklerdir. Geçmişte ve günümüzde insanoğlu buna hep ihtiyaç duymuştur. Fal baktırmanın pek çok sosyal ve psikolojik gerekçeleri vardır. Kişilerin çaresizliği, sıkıntıları, beklentileri, endişeleri, ruh halleri, geleceği bilme ve öğrenme arzusu bu gerekçelerden bazılarıdır. Gündelik problemler karşısında acziyet içerisinde bulunanlar ve merakını gidermek isteyenler, faldan medet umanların başında gelmektedir. Bu konu farklı sosyal tabakalar ile farklı kültürlerin bulunduğu ortak meydanlardan biridir.

Kemik, kumalak, yıldız, fincan, yay, taş, köpük, kaşık, ateş, bakla, kahve, el, tesbih, ayna, su, papatya, kitap... gibi nesnelere esas alınarak bakılan fal; özellikle İslâm'ın yasaklamasına rağmen uygun ve ferahlatıcı bir geçişle Kur'an'dan da istifade eder. Falnâmeler içerisinde Bursa Yazma ve Eski Basma Eserler Kütüphanesi, Orhan Bölümü No.950'de bulunan "Hurşidnâme", bazı özellikleri bakımından hemen dikkati çeker. H.1196'da Sıdkî tarafından yazıldığı bilinen bu eserin, falnâmelere ayrı ayrı geçen unsurların bir arada ve havale yoluyla, adım adım sonuca götürdüğü tespit edilmiştir. Tek nüsha olan Hurşidnâme¹'de asıl konumuzu teşkil eden; niyet tutma, fala bakma ve kura atma esnasında meyvelerin de rol almış olmasıdır.

¹ Hurşidnâme'nin tanıtımı; Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından düzenlenen Uluslararası Sempozyum (7-8 Nisan 2004)'da bildiri olarak sunulmuştur.

Hurşidnâme'nin işleyişi ve mantığı şu şekilde tarif edilmektedir:

Kerim-i pàdişâh-ı lâ-yezâli
 Ki youdur âun'unuñ aâlâ zevâli
 Yoà iken âdemi insân iden ol
 Cemî'-i müşkilin âsân iden ol
 Úamýya ol virüpdür taòt u tâcı
 Üabib oldur úllur derde 'ilâcı
 Óabib-i Óáu Muóammed Muâüafâ'ya
 äalavât virgil ol kân-ı äafâya
 Cemî'-i enbiyânuñ rehberidür
 Faøiletlü erenler serveridür
 Anuñ Àline aâóÀbına her Àn
 Taóiyyât ü selâm olsun firâvân
 İşit imdi bu te'vilüñ beyânın
 Saña irşâd idem sırr u 'âyânın
 Eger kim müşkil ola saña bir iş
 Naôar eyle bu fâla çekme teşviş
 Eger ôayr u eger şer her ne ki var
 Beyân ide saña bi-'avn-i Settâr
 Al imdi úur'ai elüñe iy şâh
 Oúu bir fâtióa üç úulhüva'llâh

äalÀt eyle Resÿl'e itme ihmÀl
 Var imdi levó-i öÿrşid üstüne äal
 Ne óarf kim olur ise anda ôÀhir
 KevÀkiablere iletir seni Àòir
 KevÀkib diye saña bilgil aósen
 Yine atàil úaãda úur'ai sen
 At ol dem úur'a at anda tekrÀr
 Ne óarf gelürse oldur Àòir ey yÀr
 Saña ol óarf úulavuz ola hemdem
 NebÀtÀta irüşdüre muúaddem
 NebÀtÀt daòì diye saña ey cÀn
 Yüri úuşlar úatında eyle seyrÀn
 Bu kez úuşlar diye ey sevgülü yÀr
 Var imdi eyleme óayvÀnlara 'Àr
 Daòì óayvÀnlar iletir seni ey şÀh
 Peyàamberler úatına olàil ÀgÀh

Fal açmak için Hurşidnâme'nin harfleri olan H-Û-R-Ş-Î-D (hı-vav-rı-şin-ye-dal)'in yer aldığı bir levha veya kura gerekmektedir. İlk defa kura atılır veya harfin birine parmak basılır. Hangi harf geldi ise, metinde orası okunur. Tekrar kura atılıp, ilgili gezegen-yıldız bulunur. Daha sonra ilgili yıldız sevk ettiği bitkiler ve meyvelere gönderir. O metin okunur ve yine orada belirtilen yabancı kuşlara gidilir. Oradan yabancı hayvanlara, oradan da falın nihai kısmı olan peygamberler ve büyük zatlar bölümüne gidilir. Kişi hakkında asıl söylenmek istenen buradadır.

Hurşidnâme'nin Sevk (Yönlendirme) Tablosu

Matlab-1 Hurûf	Matlab-1 Kevkeb	Matlab-1 Nebâtât	Matlab-1 Murgân	Matlab-1 Cemâ'at-i Hayvân	Matlab-1 Enbiyâ ve Ehl-i Beyt
ح -H	Zuhal	H-Hurma Û-Üzüm R-Elma Ş-Erik Î- İncir D-Şeftali	Şahin Simurg Kırlangıç Kuzgun Süylün Mezgeldek	Bebr Fil Koç Ejder Çakal Eşek	Nûh Âdem Dâvûd Ca'fer Yûnus Hûd
و -Û	Müşteri	H- Fındık Û-Döngel R-Hıyar	Zâg-ı Siyâh Horus Baykuş	Maymun Kuzu At	Şuayb Yakub Yûsuf

		Ş-Sükker Nebâtı Î-Bakla D-Badem	Tavus Ördek Hüdhüd	Gergedan Tavşan Teyin	Şit Hızr Danyâl
ر -R	Mirrîh	H-Harnâb Û-Dut R-Nohut Ş-Kiraz Î-Zeytin D-Kavun	Üveyik Serçe Keklik Tûti Kerkes Tarrâc	Deve Ceyran Geyik Katır Semmûr İt	Üzeyr Hüseyn Muhammed Hârûn Lokmân Hasan
ش -Ş	Zühre	H- Kestane Û-Fıstık R-Vişne Ş-Hunnap Î-Ayva D-Ahlat	Kumrı Balıkçıl Kartal Bülbül Turna Devekuşu	Kedi Kunduz Arslan Keçi Sansar Sığır	Zekerıyyâ İsâ Ali Cercîs Mûsâ Lût
ى -Î	Utarid	H-Böğrölce Û-Üvez R-Muz Ş-Karpuz Î-Limon D-Turunç	Kaz Yelve Seyfi Ebâbil Laklak Hüma	Tilki Vaşak Sırtlan Câmûs Kurt Zerdevä	Süleyman Eyyûb İbrahim İskender İshak Yûşa'
د -D	Kamer	H- Gügüm Û-Koz R-Enar Ş-Alıç Î-Emrud D-Zerdali	Atmaca Saksağan Balaban Sığırçık Doğan Gügercin	Kepçekuyruk Sıçan Kaplan Gelincik Karakulak Ayı	İsmail Sâlih İdrîs İlyâs Zülküfl Yahyâ

Hurşidnâme'de 36 farklı bitki ve meyvenin adı geçer. Bunlar; hurma, üzüm, elma, erik, incir, şeftali, fındık, döngel, hıyar, sükker nebatı, bakla, badem, harnab, dut, nohut, kiraz, zeytin, kavun, kestane, fıstık, vişne, hunnap, ayva, ahlat, böğrölce, üvez, muz, karpuz, limon, turunç, gügem, koz, enar, alıç, emrud ve zerdalidir. Meyveler geçmişte ve günümüzde insan muhayyilesinde, damağında bıraktığı tat ve anlayış paralelinde sonuca götürür.

Şimdi meyvelerden yola çıkarak ve aradaki bölümler atlanarak (matlab-ı murgân ve matlab-ı hayvanât) atlanarak doğrudan niyet ve falın sonucunu ve meyvelerle ulaşılan bilgileri sunmak istiyorum.

Maûlab-ı Nebâtât

Üzüm:

Elüñe üopraú alsañ ola cevher
Saña simurà ola bu yolda rehber

Falında üzüm çıkan kişinin her işi kolay ve hayatının başarılı geçeceği bilgisinden sonra, Âdem peygambere havale edilir. Âdem peygambere ulaşan kişinin falı ve talihi her yönüyle mükemmeldir.

Ey fÀl ıssı beşÀret ola saña
Úulaú ùut ne direm bir laóôa baña
Eyü geldi şehÀ àÀyetde fÀluñ
Gice gündüz sevünmek ola óÀlüñ
Senüñle devlet [ü] 'izzet ola yÀr
Tiz vire maúâýduñı PerverdigÀr
Niyyetüñ óÀãıl olup şÀd olasin
ŞÀd olup úayàudan ÀzÀd olasin
Ki her ne isteriseñ saña ol óau
MurÀduñ óÀãıl ide Óayy-ı Muúlaú
Daòı maóbÿb-ı ma'sÿúdan vefÀlar
Görüben Ànca süresin áafÀlar
Yaúında bu murÀduñ ola óÀãıl
Ne kim isteriseñ hep ola vÀãıl
Úaçankim iresin öevú u áafÀya
áalavÀt vire Muóammed MuãtafÀ'ya

*

Öurma :

Ne içündür senüñ Àh ile zÀrın
Yüri imdi saña söz vire **şÀhın**

Kurasında hurma çıkan kişi, Nûh (a.s)'a yönlendirilir. Bu beyana göre, falında hurma çıkan zatın dostları mutlu, düşmanları makhûrdur. Zafer ve mutluluk onundur.

Ey fÀl ıssı nekim geçdi özüñden
BeyÀn idem Ànı diñle sözümden
Ne iş kim ùutasın ola mübÀrek
Ki velev ùutdı úadrüñ Óau TebÀrek
Saña nuãret vire ol Óayy-ı SübóÀn
'Adýlaruñ melÿl ola bil ey cÀn
Müyesser ola mÀl-ı mülk-i devlet
Saña yüz ùutdı 'izzet hem sa'Àdet
Hemişe furãatuñ ola ziyÀde
Şükürler eyle sen Rabbü'l-'ibÀde
Gidüp úayàu sevünmeklik geliser
Cemì ' düşmenlerüñ maúhÿr olısar

Eger maóbyb-ı ma`şyú ise niyyet
Gelür ayaðuña aña ne minnet
O dem kim iresün öevú u äafÀya
äalavÀt vir Muóammed MuâuafÀ'ya

*

Zeytýn:

KemÀlin bulısar Àòirde her kes
İşit imdi saña ne dirse **kerkes**

Zeytin kademeli olarak Lokman'a havale eder.
Zeytine ulaşan kişi devletli ve ikballidir. O,
daima mutlu ve müreffeh bir hayat sürecektir.

Ey fÀl ıssı úulaú ùut ben ne direm
Olırsarsın müdÀm şÀdì vü óurrem
Ne niyyet itdiñise óÀãıl oldı
Daòı ne dilerseñ vÀãıl oldı
Ne maúãýduñ varısa diñle ey cÀn
MurÀduñ óÀãıl ide Òayy-ı YezdÀn
Daòı bir ulu devletlü úızından
Saña devlet ire Ànuñ yüzünden
Nice dem öyş ola Ànuñla yaşuñ
MurÀduñca ola hem cümle işüñ
Sefer ise eger niyyetde maülýb
Eliñe gire bir maóbyb-ı meràyb
Velì şükrini virgil ey úarındaş
Ki her dem saña devlet ola yoldaş
Úaçan kim iresün öevú u äafÀya
äalavÀt vir Muóammed MuâuafÀ'ya

*

İncir:

Eger kim ireyüm dirse murÀda
Yüri **süylüne** yalvarsın ziyÀde

İncir, fal sahibini Yunus (a.s)'a gönderir.
Fal sahibinin sabırlı olması tavsiye edildikten
sonra, doğruluk ve samimiyet konusunda uyarı
vardır. Şayet bu şartlar yerine getirilirse, kişi
hayatı boyunca mutlu olup, arzularına ulaşacaktır.

Ey fÀl ıssı nazar eyle bu óÀle
'AyÀn idem saña düşme vebÀle

Bu niyyetde saña çou fÀ'ide var
Veli āabr ile işle işi zinhÀr
Sehlce bir úasÀvet görmelisin
MurÀd-ı maúāydıña irmelisin
Daòı maóbÿb senüñle ola hem-dem
ÒudÀ'ya āıdúuñı bend eyle muókem
Sefer iyse eger niyyetüñ abdÀl
MübÀrekdür hemÀndem durma gel āal
Eger rızú ise varlıú yüz ùutısar
VelÀyet buyruàıyla göz ùutısar
YÀri úıldı saña ol yüce SübóÀn
Meded senden olur ey Óayy-ı SübóÀn

Úaçan kim iresün òevú u āafÀya
āalavÀt vir Muóammed MuāùafÀ'ya

*

Elma:

Taúarruó eyle ey dil òauù-ı yÀri
Ki **úırlangıc** saña söyler maúÀli

Elma da fal sahibini Davud (a.s.)'a sevk eder.
Bu kişinin falı hoş olup, başına devlet kuşu
konacaktır. Allah ona bütün nimetlerini verecek ve
kişi iki alemde de saadete erişecektir. Bütün gam
ve kederleri yok olup, o mutluluğu yakalayacaktır.

Ey fÀl ıssı işit imdi òaberden
Ni-Àr itdüm saña dürr ü gevherden
Yine òÿb geldi fÀluñ ey dilÀver
Úoàısar başuña òÿrşid ü òÀr
Saña Óaú devleti erzÀni úıldı
Daòı cümle murÀduñ óÀāıl oldı
Eger maóbÿb [u] mÀl [u] mülk [ú] devlet
Müyesser eyledi Óaú saña ni'met
Veli bir àÀ'ibe dÿş olasın sen
Ánuñla buluşup òÿş olasın sen
Gelüp şÀdi gide cümle elemeler
Süresin bir zemÀn òevúile demler
Saña vÀcib olan budur bil ey cÀn
ÒudÀ'ya úılasın şükri firÀvÀn

Úaçan kim iresün öevú u äafÀya
äalavÀt vir Muóammed MuãuafÀ'ya

*

ŞeftÀlü:

Görüp yÀri getür yüzden óicÀbı

Ki **mezeldek** virür saña cevÀbı

Şeftali, fal sahibinin er veya geç
üzüntülerinden uzaklaşıp, istek ve arzularına
kavuşacağını müjdelir. Kişinin yakın bir zamanda
yapmayı düşündüğü bir iş varsa, o hayırla
sonuçlanacaktır. Düşmanlar kahr olacak ve kişi
maksuduna erecektir.

Ey fÀl ıssı yine diñle bu fÀlı

Saña şeró ideyüm cümle bu óÀli

Bu niyyetde melÀlet yoúdur hiç

Olur maúãýduñ eger tiz eger geç

Ki ôÀhir ùÀli'üñ úuvvet dutupdur

MelÀlüñ cümle yabana atupdur

Saña şükrÀne virmek lâzım oldu

Ki düşmen úahr olup hem devlet geldi

Dađı bir iş zuhýr itmiş yaúında

İşitgil ne direm anuñ óauúında

Ol işüñden saña çou òayr irişür

Ne kim maúãýduñ ola ol irişür

Bu iş için yüri çekme melÀlet

áoñunda òayr ola işbu 'alÀmet

Úaçan kim iresün öevú u äafÀya

äalavÀt vir Muóammed MuãuafÀ'ya

*

Emryd (Armud) :

Yeter úıldıñ begüm Àh [u] fiàÀnı

ŞikÀr ister iseñ var bul **doàanı**

Armut Zülkifl (a.s)'a yol verirken, fal
sahibinin sabırlı olması gerektiği ve nasihat
verenleri de dikkate alması gerekliliği
vurgulanır. Sevdiklerine kavuşmayı dileyen de
isteklerine ancak sabırla kavuşacaktır.

İşit imdi ne geldi fÀlüñ ey yÀr

äabr úıl rence gün uyuma zinhÀr

Eger her işi äabr ile úılasun

Ne kim göñlüñ diler bulasun
Senüñ bildüğüni ey dil unutâıl
Naâiôat virenüñ sözini dutâıl
Ya maóbÿb u ya ma'sÿú ola fÀluñ
Bulasın äabr ile ôoş ola óÀlüñ
Eret bir àÀyeye irişisersin
Anuñla buluşup görişisersin
Bu niyyet kim göñülde sen üutarsın
Yüri äabr eyle menzile yitersin
HemÀn bu niyyetüñ äabr ola óÀli
äabr eyleyenüñ ôoş ola óÀli
Úaçan kim iresün öevú u äafÀya
äalavÀt vir Muóammed MuäüafÀ'ya

*

ÖerdÀlü (Zerdali):

Musaòòar oldı saña Çin ü MÀçin
Yüri imdi seni gözler **gügercin**

Zerdali de beklentileri Yahya peygamber vasıtasıyla cevaplar. Kişinin yakınlarından hasta olan var ise, bir süre sonra şifa bulacaktır. Fal sahibi bol bol tevbe kılmalı ve düşmanlarına karşı tetikte bulunmalıdır. Üzüntü ve keder onun uzun süre yakasını bırakmayacaktır. Fakat neticede mutluluk ve huzur vardır. Falın sonunda öksüzlere sadaka verilmesi tavsiye edilmektedir.

Ey fÀl ıssı senüñ úatuñdaki bil
Gelüpdür tevbe sen daòı fikr úıl
Ki zirÀ düşmen uyudur ki úardaş
O sırruñ olmaya yollarda hem fÀş
Eger ôaste varısa bunda ey cÀn
Oña AllÀh uzun 'ömr ide iósÀn
Evet bu niyyetüñ ola be-àÀyet
MelÀletdür melÀletdür melÀlet
Veli äoñunda şÀdılıú var añla
Diyem imdi úulaà ur sözi diñle
Biraz müddet gerekdür äabr idesün
Daòı maúäÿduñ ardınca gidesün
Taäadduú idesün öksüze her bÀr
Ki düşmenleriñi äahr ide ÚahhÀr
Úaçan kim iresün öevú u äafÀya

`UnnÀb (Hünnap) :

Yüri **bülbül** úatında eyle efàÀn

Saña andan irer derdiñe dermÀn

Hünnap, Cercîs (a.s) vasıtasıyla şunları dile getirir: Bir kalem ehinden fal sahibine lutf u kerem ulaşacaktır. Kişi sevdiklerine kavuşup, zor işlerini başarıp, arzu ve isteklerine erişecektir.

Gel imdi diñle fÀluñ yine şÀhum

Sa`Àdetle ùulý` ide mÀhum

Saña Óaú úıldı luùfıyla `inÀyet

Her işüñ ola "KımyÀ-yı Sa`Àdet"

MurÀduñ her ne ise ola óÀãıl

Gelüp maóbýbuñ ola saña vÀãıl

Nedeñlü müşkil iş varısa ey cÀn

Saña ÀsÀn ide ol Óayy-ı SübóÀn

Saña luùf ire bir ehl-i úalemnden

Daòı úurtulasın renc [ü] elemnden

Müyesser ola maúãýduñ du`À lem

Daòı bÀúısini AllÀhu a`lem

Úaçan kim iresün öevú u äafÀya

äalavÀt vir Muóammed MuãàafÀ'ya

Erik:

Ey fÀl ıssı äabr úıl itme azàun

Viriserdür cevÀbı saña **úuzàun**

Öncelikle falında erik çıkan kişinin sabırlı olması tavsiye edildikten sonra, azgınlıktan uzaklaşması önerilir. Cafer (r.a) vasıtasıyla gelecek hakkındaki görüşler bildirilir. Allah'tan ümidin kesilmemesi, falının mübarek olduğu, görmüş olduğu rüyanın da aynen çıkacağı müjdelendir.

Ey fÀl ıssı işit sen bu rumýzı

äaúın kesme Te`ÀlÀ'dan ümmiöi

Ki zirÀ ki mübÀrek geldi fÀluñ

Müyesserdür fÀluñ üzre óÀlüñ

Ne maúãýduñ varısa hep olısar

MerÀmuña irişürsün muúarrer

Daòı bir dÿş ki görmışsün yaúında
GümÀn itme odur řeksüz óaúúında
O dÿş devlet dÿřıdur aıla ey cÀn
Saña himmet ide ol řÀh-ı MerdÀn
Seferde hem óazarda cümle mevcÿd
Ne kim isterseñ Ànı vire ma`bÿd

*

EnÀr (Nar) :

MurÀdıñı vire ol Óayy-ı SübóÀn
Var imdi saña ne dir **balaban**

İdris (a.s) diliyle nardan řu fal çıkar: Fal sahibi dedikoduyu bırakıp, lüzumsuz fikirlerden uzaklaşmalıdır. Sihir ve büyü o kişiye bir fayda sağlamayacaktır. řu günlerde feryat ve figan içinde geçirdiği günleri, gelecekte mutlulukla dolacaktır. İstek ve beklentilerine birkaç gün içerisinde ulaşacaktır.

Ey fÀl ıssı saña direm işitgil
Nedür bu niyyetüñ aókÀmını bil
Ki çünkim àayrı yüz gösterdi bu fÀl
Zamirüñde ne óAcet úil ile úÀl
Yürü äabr eyle birúaç gün ki server
Ki äabr ile olur iş dürr [ü] gevher
Daòı terk eyle bu beyöyde fikri
Saña kÀr açmasun siór ile mekri
Yeter úıldıñ bu yolda Àh [u] zÀri
Senüñ ùÀli`üñi Óaú úıldı yÀri
Ki maúãÿduñ müyesser úıla ma`bÿd
Ola dÀ`imÀ sen daòı mes`ÿd
Velì kimseye sırruñ dime zinhÀr
Dilerseñ itmeyesün Àhla zÀr
Ne işlerseñ tevekkül ol ÒudÀ`ya
äalavÀt vir Muóammed MuãùafÀ`ya

*

Üvez:

Budur diñler iseñ sözüñ `ayÀnı
Saña **yelve** idiserdür cevÀbı

Üvez, yelve ve vaşak yoluyla kişiye Eyyûb (a.s)'a ulaştırır. Üvez ve Eyyûb sabır ve sırrın

sembolüdür. Kemal ehli olan fal sahibi, sırrını saklamalı, başkalarıyla fazla ilgilenmemeli. Dost gibi görünen kimi insanların fal sahibi için düşmanlık yaptığı bildirilir. Allah, bu kişinin dileklerini yerine getirecektir.

İşit imdi bu sözümden kÀmil
Ne óukm olursa saña olàıl 'Àmil
Ki fÀl-ı Eyyýb oldu fÀl-ı niyyet
İrüşdi yine saña 'izz [ü] devlet
Daòı küllü murÀduñ ne ise óaú
Müyesser ide saña Óayy-ı Muùlau
Veli sırrıñı itme kimseye fÀş
Óaõer úıl saña aâyÀr atmasun úaş
Saña dýstluú idenlerden bil ey yÀr
Senüñ úaãduñdadur bir düşmenüñ var
ÒudÀ ÚÀdir'dürür ey server-i din
Sañ andan øarar youú olma àamgîn
Eger maóbýb için úılduñsa fikri
Müyesserdür ÒudÀ'ya eyle şükri
O dem kim iresün öevú u áafÀya
aalavÀt vir Muóammed MuãuafÀ'ya

*

Sükker NebÀtı :

Senüñ oldu bugün rýziyle devrÀn
Varup **tÀvýs** úatında eyle seyrÀn
Hızr (a.s), falında şeker bitkisi çıkan kişiye şu bilgileri aktarır: Kalbi katı ve sıkıntılı olan bu zatın, düşmanları çoktur. Niyetinde ne varsa onu terk etmeli ve talihinin karanlıktan kurtulmasını diliyorsa, sabr etmelidir.

Ey fÀl ıssı işit nedür delÀlet
Ki hiç youúdur bu niyyetde sa'Àdet
Úalupdur úÀli'üñ ôulmet içinde
Görinen budurur niyyet içinde
Veli düşmenlerüñ çoudur óaõer úıl
Yazup dil baàı kendüñde getür úıl
Daòı úalbüñ olupdur key úatı dÀr
Yoàundur niyyetüñ terk eyle ey yÀr
Muóaãaal gel ferÀaat úıl bu işi

ÖdÀ nÀôirdurur bilür her işi
Eger äabr ile olursa bu niyyet
Gelüp şÀdi araya gide zaómet
äabr äuyıyyla söyündür bu nÀrı
Ümiddür Óáu ãoñunda úıla yÀri
O dem kim iresün öevú u äafÀya
äalavÀt vir Muóammed MuãuafÀ'ya

*

Turunc:

Sözüm diñle benüm pendüm sañadur
Saña devlet olan murà-ı **hümÀ**dur

Turunç-Yuşa (a.s) beraberliğini yakalayan ve hal ile geleceğini öğrenmek isteyen kişi için de şunlar söylenir: Kimseyle tartışmaya girmemelisin ve fazla tamahkâr olmayıp, haramdan uzak durmalısın. Eğer şu zamanlarda bir işe niyetlendiysen, sakın bunu yapma, çünkü sonu hüsrandır.

Ey fÀl ıssı işit imdi ne fÀldur
Bu işi işleme ãoñı melÀldür
Bu Mirriò'dür ki cellÀd-ı felekdür
Ki Àöir óÀãıl olmaz bi-emekdür
Saña lÀyıú olan sen äabr idesün
Üariú-ı müstaúim üzre gidesün
äavaş itme kimseyle zinhÀr
Óaöer itmeñ gerek zinhÀr u zinhÀr
Daòı aldanma sen ùama'-ı òÀma
Yaramazdur el uzatma óarÀma
Gire eliñe bir maóbÿb-ı ra'nÀ
Daòı devlet müyesser ola saña
Úaçan kim iresün öevú u äafÀya
äalavÀt vir Muóammed MuãuafÀ'ya

*

Ayva:

YÀr neden ilen aàlar yasından
Yüri **ùurnayı** bulursañ senden

Ayva-Turna-Sansar- Musa silsilesinden falını öğrenmek isteyenleri ise, üzüntüden uzak sonu ferahlık olan günler beklemektedir. O artık gözyaşlarını terk edip, gece gündüz mutluluk üzere devam edecektir. Bütün istekleri yerine gelecek ve

sevdiklerine kavuşacaktır. Şayet bir yere gitmeye niyetleniyorsa, bu konudaki korkularını kaldırıp, kararlı bir şekilde yoluna devam etmelidir.

Ey fÀl ıssı ne geldi bu fÀluñ
Gice gündüz sevünmek oldu óÀlüñ
Bu niyyet kim eyü gelmişdür ey cÀn
Aúıtma gel gözüñden la'l [ü] mercÀn
Ki her ne isteriseñ vÀãıl oldu
Bu devlet āanma àayra óÀãıl oldu
Eger maóbÿb [u] ma'sÿúa bil Ànı
CemÀlin 'arø ide saña nihÀnı
Velì düşmen ise niyyet bil Ànı
Saña furāat u nuāret vire HÀdì
Ne yire 'azm iderseñ òavfi úaldır
ÒudÀ'nuñ luùfla íósÀnı boldur
Bu fÀluñ evvelinde Àdirinde
MelÀlet yoúdur öñünde āoñunda
Úaçan kim iresün òevú u āafÀya
āalavÀt vir Muóammed MuāuafÀ'ya

*

KAYNAKÇA

- Aydın, Mehmet (1995); "Fal", *DİA*, İstanbul, 1995, c.12, s.134.
- Çelebi, İlyas (1995); "İslâm'da Fal", *DİA*, İstanbul, 1995, c.12, s.138-139.
- Duvarcı, Ayşe (1993); *Türkiye'de Falcılık Geleneği ile Bu konuda İki Eser*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1993.
- Ertaylan, İsmail Hikmet (1951); *Falnâme*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1951.
- Sezer, Sennur (1998); *Osmanlı'da Fal ve Falnâmeler*, Milliyet Yayınları, İstanbul, 1998.
- Sıdkî (H.1196); Bursa Yazma ve Eski Basma Eserler Kütüphanesi, Orhan Bölümü No.950.